

ปัจจัยความสำเร็จในการดูแลคนพิการทางกายและการเคลื่อนไหว

การสังเคราะห์ผลการวิจัยเรื่องปัจจัยความสำเร็จในการดูแลคนพิการทางกายและการเคลื่อนไหว ครั้งนี้ เป็นการสังเคราะห์ผลงานวิจัยส่วนที่เป็นข้อมูลเชิงคุณภาพจากงานวิจัยจำนวน 2 เรื่อง คือ ปัจจัย ความสำเร็จในการดูแลคนพิการทางกายและการเคลื่อนไหว: กรณีศึกษาตำบลบ้านไร่ ตำบลคุ้งกระถิ่น และตำบลคุ้งน้าว อ.เมือง จังหวัดราชบุรี และปัจจัยความสำเร็จในการดูแลคนพิการทางกายและการ เคลื่อนไหว: กรณีศึกษาตำบลหินกอง ตำบลเจดีย์หัก และตำบลน้ำพุ อ.เมือง จังหวัดราชบุรี พบประเด็น ความรู้เรื่องปัจจัยความสำเร็จในการดูแลคนพิการทางกายและการเคลื่อนไหวดังนี้

ปัจจัยความสำเร็จในการดูแลคนพิการทางกายและการเคลื่อนไหว

การศึกษาวิจัยทั้งสองเรื่องเน้นศึกษาในกลุ่มคนพิการทางกายและการเคลื่อนไหวซึ่งหมายถึง ผู้ที่มี ความบกพร่องทางกายที่เห็นได้ชัดและไม่สามารถประกอบกิจวัตรหลักในชีวิตประจำวันได้ หรือสูญเสียการ เคลื่อนไหวมือ แขน ขา หรือลำตัว เนื่องจากแขนหรือขาขาด อัมพาต หรืออ่อนแรงจนไม่สามารถทำกิจวัตร ประจำวันได้ ระดับความผิดปกติ 4 จาก 5 ระดับ โดยใช้ เกณฑ์การออกเอกสารรับรองความพิการ ของ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (2553) ดังนี้

ระดับ 1 ความผิดปกติ หรือบกพร่องของร่างกายที่ปรากฏให้เห็นชัด แต่ยังสามารถประกอบ กิจวัตรประจำวันหลักได้

ระดับ 2 ความผิดปกติ หรือความบกพร่องในการเคลื่อนไหวลำตัว มือ แขน หรือขา แต่ยังสามารถ ประกอบกิจวัตรประจำวันหลัก

ระดับ 3 สูญเสียความสามารถในการเคลื่อนไหวมือ แขน ขา ลำตัว ซึ่งจำเป็นในการประกอบ กิจวัตรประจำวัน น้อยกว่าครึ่งตัว หรือแขน ขาน้อยกว่า 1 ข้าง

ระดับ 4 สูญเสียความสามารถในการเคลื่อนไหวมือ แขน ขา ลำตัว ซึ่งจำเป็นในการประกอบ กิจวัตรประจำวัน ครึ่งตัว หรือแขน ขา เพียง 2 ข้าง

ระดับ 5 สูญเสียความสามารถในการเคลื่อนไหวมือ แขน ขา ลำตัว ซึ่งจำเป็นในการประกอบ กิจวัตรประจำวัน มากกว่าครึ่งตัว หรือแขน ขา มากกว่า 2 ข้าง

ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยความสำเร็จในการดูแลคนพิการทางกายและการเคลื่อนไหว มีความ เกี่ยวข้องกับปัจจัยหลัก 4 ประการ คือ ปัจจัยด้านบุคคล ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านชุมชน และปัจจัย ด้านสังคม

ปัจจัยด้านบุคคล

-ยอมรับได้ -เข้มแข็ง

-ปรับตัวได้

ปัจจัยด้านครอบครัว

-ดูแลค่าการเคลื่อนไหว

-ดูแลจิตใจ/ให้กำลังใจ

ความเป็นครอบครัว

ปัจจัยด้านชุมชน

-ให้กำลังใจ -แบ่งปัน

ประสบการณ์ -แบ่งปัน

สิ่งของ/อุปกรณ์-อสม.-

อสม.

ปัจจัยด้านสังคม

-กฎหมาย -สิ่งอำนวยความสะดวก

ความสะดวก -ระบบ

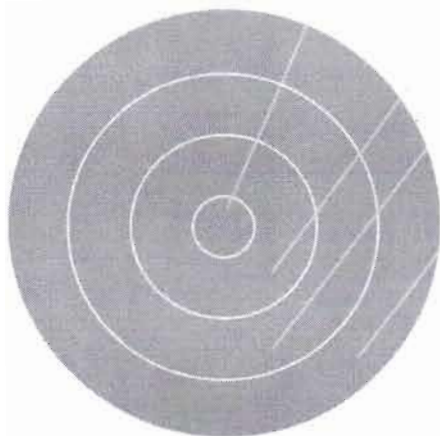
สวัสดิการ -เบี้ยยังชีพ -

ความเชื่อเรื่องความ

กตัญญู -มนุษยธรรม -

วัฒนธรรมการดูแล กลุ่ม/

ชมรม -ศูนย์ฟื้นฟู

ปัจจัยด้านบุคคล

ปัจจัยด้านนี้เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด โดยพบว่าต้องเริ่มจากตัวของคนพิการ จากการศึกษาพบว่า คนพิการที่มีความเข้มแข็งตั้งใจที่จะช่วยเหลือตัวเอง ยืนหยัดอย่างภาคภูมิใจในตนเอง สามารถต่อสู้กับความเชื่อของคนรอบข้างบางคนที่ยังมองว่าคนพิการนั้นน่าสงสาร ต้องให้การช่วยเหลือแบบสงเคราะห์ ในขณะที่คนพิการหลายคนไม่คิดว่าเขาเป็นคนที่ดีกว่าคนอื่น คนพิการที่ยอมรับความพิการของตนเองได้ จะพยายามปรับตัวใช้ชีวิตที่มีความพิการให้ได้ เขาไม่ได้คิดรอคอยให้คนอื่นมาช่วยเหลือตลอดเวลา คนพิการเหล่านี้มีความเข้มแข็ง ใจสู้ พึ่งพอใจในการใช้ชีวิตที่มีความพิการของตนเอง อยากได้รับความเคารพ และเท่าเทียมในฐานะความเป็นมนุษย์ สิ่งหนึ่งที่บอกได้ว่าคนพิการมีความเข้มแข็งคือ การที่คนพิการเปิดเผยตนเองด้านภาพลักษณ์และความรู้สึกนึกคิด สามารถเล่าเรื่องของตนเองได้ แสดงว่าคนนั้นต้องสามารถจัดการกับความคิดและมีความมั่นใจในตัวเอง พร้อมทั้งจะแสดงภาพลักษณ์ของตนเองแก่ผู้อื่นได้

ความเข้มแข็งนี้จะเกิดได้ถ้าคนพิการเชื่อในอำนาจภายในตนเองไม่ตกอยู่ภายใต้อำนาจของคำว่า "พิการ" ซึ่งเป็นความหมายเชิงลบจากกรอบของสังคมหรือคนรอบข้างที่ทำให้สูญเสียความเป็นตัวเอง เมื่อมีความเข้มแข็งก็จะยอมรับสภาพของตนเองได้ และจะปรับตัวให้เข้ากับความพิการที่เผชิญอยู่ การยอมรับนี้จะเกิดเมื่อคนพิการใช้ชีวิตร่วมกับความพิการไปได้ระยะหนึ่งแล้วระลึกได้ว่าความบกพร่องของร่างกายจะไม่หายไปจากตัวเอง รับรู้ว่าจะไม่สามารถกลับมาใช้ชีวิตเช่นปกติ จะพยายามฟื้นฟูการใช้งานอวัยวะบางส่วนให้สามารถทำงานได้มากขึ้น โดยการออกกำลังกายกล้ามเนื้อบางส่วนอย่างต่อเนื่อง เช่น

แขนทั้งสองข้างเพื่อให้สามารถมีแรงขึ้นรถขึ้น หรือทานข้าวด้วยตนเองได้ คนพิการเหล่านี้จะบอกกับตัวเองว่า “ทำใจ” หรือบอกกับคนอื่นว่า “ฉันพิการ” ยอมรับที่จะใช้ชีวิตอยู่กับความพิการ โดยเริ่มฝึกการดูแลตนเองจากสิ่งที่ได้เรียนรู้มาปฏิบัติ ในบางคนสามารถปรับสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับสภาพความพิการของตนเอง เช่น การปรับปรุงห้องน้ำให้เหมาะสมกับความพิการ ประยุกต์สิ่งของหรือสร้างนวัตกรรมมาใช้ในการดูแลตนเอง เช่น แก้วน้ำสำหรับการขับถ่าย เป็นการยอมรับและปรับตัวในระดับหนึ่งที่คนพิการยังคงอยู่ภายในบ้าน หรืออยู่ในสังคมที่คุ้นเคย

พฤติกรรมที่แสดงออกถึงการยอมรับความพิการและปรับตัวได้มากขึ้น คือ การที่คนพิการสามารถออกสู่สังคม สามารถเผชิญกับสายตาของบุคคลอื่น สามารถทำกิจกรรมร่วมกับบุคคลอื่นได้ ระบุว่าคนในสังคมบางคนไม่ได้สนใจกับความพิการ แต่สนใจในความสามารถหรือผลงานมากกว่า คนพิการจะไม่พบกับสิ่งดี ๆ เช่นนี้จากสังคม หากเขาไม่เริ่มจากตัวเองก่อน มุมมองต่อตนเองเป็นเรื่องสำคัญที่จะทำให้คนพิการผ่านพ้นอุปสรรคเรื่องความด้อยกว่าคนอื่นได้ กล่าวคือคนพิการที่มองว่าตนเองก็เป็นคนหนึ่ง เป็นคนธรรมดาเหมือนคนอื่น มีหน้าที่ที่ต้องจัดการเรื่องต่างๆ ในชีวิตเช่นเดียวกัน หากคนพิการคิดและมองตัวเองว่าไม่แตกต่างจากคนทั่วไปเขาก็ไม่ต้องเป็นทุกข์กับกับความรู้สึกของคนอื่นว่าจะมองเขาอย่างไร คิดกับเขาอย่างไร สรุปได้ว่าปัจจัยด้านตนเองเป็นสิ่งสำคัญอันดับแรกในการดำเนินชีวิตที่มีความพิการเพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี เริ่มที่เข้มแข็ง ยอมรับ ปรับตัว และดำเนินชีวิตต่อไปอย่างมีศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์เหมือนคนอื่น

ปัจจัยด้านครอบครัว

ครอบครัวเป็นหน่วยของสังคมที่เล็กที่สุดในการดูแลคนพิการที่เป็นสมาชิกของครอบครัว สมาชิกในครอบครัวมีบทบาทอย่างมากในการช่วยผลักดันให้คนพิการเข้มแข็ง เกิดความรู้สึกที่เป็นอิสระจากคำว่าพิการ สามารถอยู่ร่วมกับความพิการของตนเองได้โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระยะแรกที่คนพิการเผชิญกับความพิการ ครอบครัวจะช่วยให้คนพิการก้าวข้ามความพิการที่เกิดขึ้นได้ โดยที่ครอบครัวต้องแสดงบทบาทที่เข้มแข็งเป็นผู้ที่คอยประคับประคองด้านจิตใจ สนับสนุนการพัฒนาศักยภาพทางกายของคนพิการ จากการศึกษาพบว่าคนพิการที่อยู่ในครอบครัวที่มีผู้ดูแลหลักคนพิการจะรู้สึกเป็นสุข มีความพยายามในการฟื้นฟูร่างกายอย่างต่อเนื่อง หรือในกรณีที่ไม่สามารถพัฒนาได้อีกแล้ว แต่คนพิการก็ยังคงบอกว่ามีความสุขที่ได้อยู่ร่วมกับครอบครัว การอยู่ในครอบครัวเดี่ยวหรือครอบครัวขยายไม่ได้เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อคนพิการ

โดยตรง แต่การที่มี**ผู้ดูแลหลัก**ภายในครอบครัวจะเป็นตัวแปรที่สำคัญกว่า ผู้ดูแลหลักนี้จะเป็นคนที่คอยช่วยฟื้นฟูกล้ามเนื้อ ช่วยให้อำลัใจ ช่วยเหลือในการเคลื่อนไหวไปที่ต่างๆ รวมทั้งช่วยในการปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับสภาพความพิการ ช่วยคิดประดิษฐ์อุปกรณ์ในการออกกำลังกาย ช่วยประดิษฐ์หรือขอสนับสนุนอุปกรณ์ในการเคลื่อนที่แก่คนพิการ ในการศึกษาวิจัยทั้ง 6 พื้นที่ พบว่าคนพิการส่วนใหญ่อยู่กับครอบครัว มีผู้ดูแลเป็น บิดา มารดา พี่ น้อง คู่สมรส ญาติ มักมีใครคนใดคนหนึ่งเป็นผู้ดูแลเป็นประจำที่คอยช่วยเหลือเรื่องกิจวัตรประจำวัน และมีสมาชิกครอบครัวคนอื่นผลัดเปลี่ยนมาดูแลในบางเวลาของช่วงวัน หรือรับหน้าที่ดูแลเรื่องอื่นๆที่สัมพันธ์กัน เช่น เป็นคนจ่ายเงินซื้ออุปกรณ์การดูแลคนพิการ เป็นคนพาไปพบแพทย์ หรือพาไปเที่ยว เป็นต้น

ปัจจัยด้านชุมชน

ปัจจัยด้านนี้ช่วยสนับสนุนคุณภาพชีวิตของคนพิการในชุมชน ช่วยเอื้อให้คนพิการอยู่ได้อย่างมีความสุข ซึ่งคนพิการที่ศึกษาส่วนใหญ่อยู่ใน**สังคมกึ่งชนบท** คนในครอบครัวยังคงประกอบอาชีพทำนา ทำสวน ทำไร่ ดังนั้นสิ่งแวดล้อมที่รอบ ๆ ตัวคนพิการจะยังคงเป็นธรรมชาติ สามารถเก็บพืชผลในนา ในสวน หรือในไร่มาประกอบอาหารในชีวิตประจำวันได้ มีเพื่อนบ้านที่คอยเกื้อหนุนกัน เยี่ยมเยียนเมื่อเจ็บป่วย หรือเป็นที่พึ่งพิงได้บ้าง หรือบางครอบครัวที่เป็นครอบครัวขยายจะมีการปลูกบ้านที่เป็นแบบเครือญาติอยู่ในละแวกเดียวกัน ทำให้สามารถฝากให้ช่วยดูแลคนพิการได้บางช่วงที่คนดูแลจำเป็นต้องออกไปทำธุระนอกบ้าน เป็นต้น

เจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในพื้นที่ได้ออกเยี่ยมและดูแลสุขภาพของคนพิการที่บ้านเป็นประจำตามความต้องการ เช่น คนพิการบางคนต้องการการดูแลที่เน้นเรื่องการฟื้นฟูกล้ามเนื้อ การป้องกันข้อติด บางคนต้องได้รับการเปลี่ยนสายยางให้อาหาร หรือสายสวนปัสสาวะ บางคนต้องเจาะเลือดเพื่อติดตามอาการของโคเบาหวาน หรือวัดความดันโลหิตเพราะบางคนเป็นโรคความดันโลหิตสูง นอกจากนี้การที่มี**อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.)** เยี่ยมบ้านหรือทำกิจกรรมตามแผนที่เจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในแต่ละพื้นที่กำหนด เช่น การช่วยฟื้นฟูกล้ามเนื้อ การให้อำลัใจ การขึ้นทะเบียนคนพิการ เป็นต้น และภายหลังการเยี่ยมบ้านจะรายงานข้อมูลแก่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล เช่น คนพิการรายใหม่ สภาพความพิการที่เพิ่มขึ้นหรือลดลง ประกอบกับการที่ อสม.เป็นคนในพื้นที่ เป็นที่รู้จักของคนในชุมชน การติดตามหรือการดูแลที่เหมือนการเยี่ยมของเพื่อนบ้าน ทำให้การเยี่ยมคนพิการทำได้อย่างเป็นกันเอง สามารถติดตามเยี่ยมได้ทั้งในเวลากลางวัน และ

เวลากลางคืน ดังนั้นอสม.จึงมีบทบาทสนับสนุนในการดูแลคนพิการในชุมชนได้เป็นอย่างมาก โดยเฉพาะด้านสุขภาพทั่วไป

นอกจาก อสม.แล้วสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดราชบุรี (พมจ.) ได้มีการสนับสนุนให้มีการจัดอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ (อสผ.) เกิดขึ้นในชุมชน เช่น ตำบลคูบัว ตำบลคู้งน้ำวน เป็นต้น อาสาสมัครกลุ่มนี้จะดูแลผู้สูงอายุในชุมชนรวมถึงคนพิการ โดยเน้นในเรื่องของการให้การดูแล เช่น อาบน้ำ ป้อนข้าว ออกกำลังกาย แต่ อสผ.นี้ไม่ได้มีจำนวนเพียงพอทั่วถึงทุกพื้นที่

ปัจจัยด้านสังคม

แม้จะมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 ในเรื่องสิทธิคนพิการทางการแพทย์ กำหนดให้คนพิการมีสิทธิเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากการบริการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยกระบวนการทางการแพทย์และค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล ค่าอุปกรณ์ เครื่องช่วยความพิการ และสื่อส่งเสริมพัฒนาการในเรื่องต่างๆ สิทธิคนพิการทางการศึกษา โดยคนพิการทุกคนมีสิทธิเสมอภาคเท่าเทียมกับคนปกติ สิทธิคนพิการทางการประกอบอาชีพและการมีงานทำ คนพิการทุกคนมีสิทธิที่จะได้ประกอบอาชีพ และหน่วยงานที่รับไม่มีสิทธิปฏิเสธการเข้าทำงานของคนพิการ สิทธิคนพิการในการเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวก เป็นสิทธิที่คนพิการควรได้รับจากสังคม สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการในการเดินทาง การเข้าห้องน้ำ และสิทธิคนพิการทางสวัสดิการสังคม ซึ่งเป็นสิทธิเกี่ยวกับล่ามภาษามือ เบี้ยคนพิการ การได้รับการช่วยเหลือกรณีไม่มีผู้ดูแล แต่สิทธิต่าง ๆ ที่คนพิการควรได้รับไม่ได้รับการสนองตอบจากหน่วยงานภาครัฐเท่าที่ควร จนกระทั่งรัฐบาลได้มีการประกาศให้จัดสรรเงินสวัสดิการเบี้ยความพิการแก่คนพิการ เดือนละ 500 บาท ในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมา ทำให้เกิดกระแสตื่นตัวดูแลคนพิการเพิ่มมากขึ้น มีการจัดสวัสดิการมากกว่าการให้เบี้ยคนพิการ มีการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมที่อำนวยความสะดวกมากขึ้น เช่น การทำทางลาด ห้องน้ำสำหรับคนพิการ ซึ่งตอบสนองสิทธิคนพิการในเรื่องของสิ่งอำนวยความสะดวก

ผู้บริหารท้องถิ่นเริ่มให้ความสนใจต่อการจัดสวัสดิการให้แก่คนพิการในชุมชนมากขึ้น มีการสนับสนุนงบประมาณสำหรับการจัดโครงการ/กิจกรรมสำหรับคนพิการในชุมชน มีการจัดตั้งศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพที่ตำบลคูบัว โดยที่ศูนย์มีอุปกรณ์ช่วยในการฟื้นฟูสมรรถภาพทางกายและมีกิจกรรมการเยี่ยมบ้าน โดยสนับสนุนงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์และจ้างเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์

คนพิการเริ่มมีการรวมตัวกันตั้งเป็น**ชมรมคนพิการ** การรวมตัวกันดังกล่าวสะท้อนถึงความต้องการของคนพิการที่ต้องการให้ฝ่ายการเมืองเห็นถึงความสำคัญของคนพิการ ลดปัญหาการกีดกันทางสังคม หรือการถูกเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม เช่น การประกอบอาชีพ การไม่ได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกสาธารณะตามที่ควร แต่อย่างไรก็ตามชมรมคนพิการที่จัดตั้งขึ้นยังไม่มีกิจกรรมหรือการเคลื่อนไหวมากนัก เมื่อเทียบกับชุมชนในเขตเมืองที่มีคนพิการในเขตรับหน้าที่ประสานงานกับศูนย์ประสานงานสมาคมพิการแห่งประเทศไทย (ภาคกลาง จังหวัดราชบุรี) มีความเข้มแข็ง มีการดำเนินกิจกรรมของสมาคมอย่างต่อเนื่อง เช่น การเยี่ยมคนพิการ การเป็นวิทยากรให้ความรู้ เป็นต้นแบบคนพิการ เป็นต้น

สิ่งที่พบในระหว่างการเก็บรวบรวมข้อมูล พบว่าในสภาพสังคมที่เป็นชนบทยังพบการดูแลคนในครอบครัวแบบสังคมไทยๆ นั่นคือ เมื่อเกิดความพิการขึ้นกับคนในครอบครัว จะไม่มีการทอดทิ้งกัน สามีพิการมีภรรยาเป็นผู้ดูแล ภรรยาพิการก็มีผู้ดูแล หรือบางครอบครัวเป็นลูกๆ ดูแล บางคนบอกว่าเป็นหน้าที่แต่เป็นหน้าที่ที่เต็มใจทำ หรือทำเพื่อแสดงความกตัญญูตอบแทนคุณผู้มีพระคุณ บางครอบครัวมีคนหนึ่งคนออกจากงานประจำ เพื่อมาดูแลคนพิการโดยเฉพาะ สำหรับคนที่ไม่ได้ดูแลจะสนับสนุนค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการดูแล เป็น**วัฒนธรรมการดูแล**แบบไทยๆ ที่มีครอบครัวเป็นหลักของการดูแลคนพิการ

อย่างไรก็ตามแม้การศึกษาครั้งนี้จะเน้นที่ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการดูแลให้คนพิการมีคุณภาพชีวิตที่ดี ก็ยังพบประเด็นที่เกี่ยวข้องบางประการที่ไม่ส่งเสริมการดูแลคนพิการในชุมชน เช่นแม้ว่าคนพิการสามารถเข้ารับการรักษาจากโรงพยาบาลของรัฐโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย พบว่าเมื่อคนพิการกลับบ้านแล้วต้องมาได้รับการรักษาอย่างต่อเนื่องที่โรงพยาบาล ในกลุ่มคนพิการทางกายที่มีปัญหาการเคลื่อนไหว โดยเฉพาะในระดับ 4 เป็นเรื่องที่ยากลำบากสำหรับคนพิการและผู้ดูแลที่จะเดินทางมาโรงพยาบาล สำหรับสิทธิการเข้าถึงการศึกษาแม้ว่าในการศึกษาค้างครั้งนี้คนพิการในพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นคนพิการที่สูงอายุ แต่มีคนพิการแต่กำเนิดที่อายุน้อยบางคนไม่สามารถเข้าถึงสิทธิคนพิการทางการศึกษาได้ เนื่องจากมีข้อจำกัดในการเดินทางไปเรียน รวมถึงคนพิการบางคนบอกในบางโรงเรียนไม่พร้อมรับคนพิการเข้าเรียน สำหรับสิทธิคนพิการทางการประกอบอาชีพและการมีงานทำ จากผลการศึกษาครั้งนี้พบว่าเป็นปัญหาที่สำคัญที่สุด คนพิการที่ยังอยู่ในวัยทำงานและต้องการช่วยเหลือครอบครัวในการหารายได้ขาดโอกาสทางด้านนี้มากที่สุด คนพิการบางคนมีความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ แต่ขาดแหล่งทุนและขาดแหล่งรับซื้อผลงานของคนพิการทำให้ไม่สามารถทำงานเพื่อช่วยเหลือครอบครัวหารายได้ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่าสิทธิในด้านนี้เริ่มมีการจัดสวัสดิการสำหรับคนพิการเพิ่มมากขึ้นในเขตชุมชนเมืองแต่ในเขตชนบทการจัดการดังกล่าวยังไม่แพร่หลาย มีเฉพาะในส่วนของหน่วยงานภาครัฐที่มีการปรับปรุงทัศนียภาพเพื่อช่วยในการเคลื่อนที่ของคน

พิการ และห้องนำของคณพิการ แต่ส่วนที่เป็นสิ่งสาธารณะ เช่น ถนนที่เื้ออำนวยต่อการเดินทางของคณพิการยังไม่มีการจัดการที่ชัดเจน

สรุป

ความรู้ที่ได้จากการสังเคราะห์งานวิจัยครั้งนี้ช่วยสร้างความเข้าใจที่ชัดเจนในเรื่องการดูแลคณพิการทางกายและการเคลื่อนไหวที่อาศัยอยู่ในชุมชนส่วนหนึ่งของจังหวัดราชบุรี อ.เมือง จังหวัดราชบุรี ว่ามีปัจจัยที่สำคัญคือ ตัวบุคคลที่พิการเอง ครอบครัว ชุมชน และมุมมอง ความคิด ความเชื่อทางสังคม ความรู้ที่เกิดขึ้นนี้อาจไม่สามารถอ้างอิงไปยังสภาพสังคมอื่นๆได้อย่างกว้างขวาง แต่สามารถให้ความรู้ที่ชัดเจนในพื้นที่ที่ศึกษาวิจัย